

i to da je diskusija u Kući Lordova u Heyman v. Darwins (1942) o tome da li riječi "koji (scil. zahtjevi) nastaju iz ugovora" ("arising under a contract") imaju šire značenje nego li riječi "(scil. zahtjevi) iz ugovora" ("under a contract") pokazala da nema razlike (kako je u samoj toj diskusiji isticao Lord Wright, a u Union of India v. Aaby's Rederi A/S, 1974. to opetovali Viscount Dilhorne i Lord Salmon). Kod sastavljanja klauzula u tereticama bi se prema tome u pogledu klauzule o sudbenosti trebalo ravnati prema izrekama sudaca u ovoj rješidbi.

E.P.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 19. I 1976.

i

APELACIONI SUD, Aix-en-Provence

Presuda od 25.VI 1974.

Sté des Travaux et Industries
Maritimes (STIM) et Groupement
économique Manucar c/a Sté
Creusot-Loire et Sté Métropole
Algérie Transit et Transports
(MATT)

Kopneni i pomorski slagački posao - Slagačeva odgovornost - Ograničenje slagačeve odgovornosti - Pod pomorskim slagačkim poslom obuhvaćaju se pored operacija ukrcaja tereta u brod i njegovog iskrcaja iz broda, i operacije koje tome nužno prethode ili slijede - Ne smatra se da tim operacijama nužno prethode operacije istovara tereta iz kamiona na obalu ako je ukrcaj na brod nakon toga izvršio drugi slagač, već takav istovar čini dio kopnenog slagačkog posla - Slagač za pomorski slagački posao odgovara ograničeno, a za kopneni neograničeno

Prodavatelj (Sté Creusot-Loire) je pred Trgovačkim sudom u Marseilleu tužio prijevoznika (Sté Métropole Algérie Transit et Transports - dalje MATT) i slagačko poduzeće (Sté des Travaux et Industries Maritimes - dalje STIM) zahtijevajući da mu solidarno naknade štetu većeg iznosa nastalu oštećenjem tereta.

Prodavatelj je pod uvjetima prodaje FOB bio obvezan uputiti teret - brodski dio stroja težine 19000 kg -

u Alžir te se pobrinuti za ukrcaj tereta u Marseilleskoj luci. Prijevoznik MATT je za račun prodavatelja kamionom prevezao stroj od tvornice prodavatelja do Marseillea i za njegov istovar s kamiona obratio se slagačkom poduzeću STIM.

U toku istovara stroj je pao na zemlju i ošteti se, te je tako prouzročena šteta u većem iznosu.

Trgovački sud u Marseilleu je presudom od 13.IX 1973. oslobodio prijevoznika odgovornosti, a slagačko poduzeće obvezao naknaditi cjelokupnu štetu.

Povodom priziva spor je rješavao Apelacioni a kasnije i Kasacioni sud.

STIM nije u postupku osporio svoju odgovornost za sam događaj i nastalu štetu, uzrokom kojeg je bilo, kao što je to utvrdio vještak, nepravilno rukovanje slagača.

Sporno pitanje koje su rješavali Apelacioni i Kasacioni sud bilo je pitanje da li je istovar stroja s kamiona na pristaništu predstavljao prvu fazu (početak) pomorskog prijevoza, što je isticao slagač, ili pak završnu fazu kopnenog prijevoza, što su isticali prodavatelj i prijevoznik.

Razrješenje ovog pitanja bilo je bitno za ocjenjivanje visine slagačeve odgovornosti, odnosno da li njegova odgovornost podliježe zakonskim odredbama o pomorskom slagačkom poslu, u kojem bi slučaju slagač odgovarao ograničeno, ili prema općim pravilima o odgovornosti (na osnovi ugovora o djelu), u kojem bi slučaju njegova odgovornost bila neograničena.

Slagač se u prilog svojoj tvrdnji pozvao na čl.50. Zakona o brodarskim ugovorima i o ugovorima o pomorskom prijevozu od 18. lipnja 1966. godine, prema kojem se osim operacija samog ukrcaja u brod i iskrcaja s broda pomorskim slagačkim poslom smatraju i operacije stavljanja u lučko skladište i vadjenja iz skladišta kao i na obalu, koje nužno prethode i slijede operacijama ukrcaja i iskrcaja. Ujedno je u žalbi istaknuo da je Trgovački sud preusko tumačio odnosni član Zakona. Naime, da je čl.50. potrebno nadopuniti članom 51. Zakona koji predviđa da slagač može eventualno biti pozvan da vrši za račun broda, krcatelja ili primatelja i druge operacije koje su određene Uredbom, te da je izvršavajući istovar na pristaništu robe određene za ukrcaj izvršio operaciju predviđenu u čl.80. Uredbe od 31.XII 1966, koja među ostalim navođi i moguću obvezu slagača za "primanje i provjeravanje na kopnu robe za ukrcaj kao i njeno čuvanje do ukrcaja".

Na kraju zaključno podvlači da bi se sporni istovar imao smatrati operacijom koja nužno prethodi ukrcaju, odnosno pomorskim slagačkim poslom, te da bi slijedom toga njegova odgovornost trebala biti ograničena.

Apelacioni sud nije usvojio žalbene razloge STIM-a te je svojom presudom od 25.VI 1974. godine potvrdio presudu Trgovačkog suda navodeći u obrazloženju slijedeće bitne razloge:

Ponajprije je istaknuo da u trenutku događaja ugovor o pomorskom prijevozu nije započeo jer brodar nije preuzeo teret (kao što to traži Zakon u čl.27).

Prije preuzimanja tereta od strane broдача, navodi se u obrazloženju, slagački poduzetnik je mogao biti obvezan izvršiti operacije koje prethode ukrcaju a koje se sastoje u stavljanju u lučko skladište ili u vadjenju iz lučkog skladišta i na obalu (shodno čl.50. Zakona), ili je mogao biti obvezan za primanje i provjeravanje na kopnu robe za ukrcaj kao i za njeno čuvanje do ukrcaja (shodno čl.80. Uredbe).

Medjutim, STIM nije pravno preuzeo stroj niti je bio obvezan osigurati njegovo čuvanje do ukrcaja, kao ni izvršiti sam ukrcaj u brod, budući da je ukrcaj trebao izvršiti drugi slagački poduzetnik izabran od strane broдача.

Usluge STIM-a bile su zatražene samo za istovar s kamiona na kojem je stroj bio prevezen do luke i to samo za jednostavnu fizičku radnju podizanja stroja pomoću dizalice i stavljanja na zemlju. Iz činjenice što je istovar s kamiona bio izvršen na obali ispred mjesta gdje je nekoliko dana kasnije trebao pristati brod koji je trebao izvršiti prijevoz robe do Alžira, dakle što je prethodio kasnijem stavljanju tereta u brod, ne može se prihvatiti zaključak da sporni istovar predstavlja operaciju koja nužno prethodi pomorskom prijevozu, već da se ona odnosi na prethodeći cestovni prijevoz.

Slijedom toga sud je zaključio da sporni istovar ne može biti podvrgnut odredbama o pomorskom slagačkom poslu i shodno tome da se STIM ne može koristiti odredbama o ograničenju odgovornosti.

Kasacioni sud je u potpunosti usvojio stajalište i obrazloženje Apelacionog suda i potvrdio njegovu presudu.

(DMF 1975, str.22 i
DMF 1976, str.488)